Ч. 278 (11.529). Львів, пятниця 14. грудня 1928. Poczłowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік LXVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11–12 гов. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

За правдиву інформацію.

Львів, 12. грудня 1928.

Читаємо в однім польськім щоденнику про рекордову пропаганду Польщі в Америці, яку там провадить тепер проф. краківського університету Роман Дибоскі. За останні два місяці він виголосив кільканадцять відчитів і промов про Польщу, як для американців, так і для польських переселенців, осягнувши таким чином рідкий в Америці успіх. Тепер проф. Дибоскі перебуває вже на пропагандистичній подорожі в Канаді. Це діється тоді, коли польська держава удержує у всіх більших осередках світа цілі сотні своїх дипльоматичних представництв і консулятів, які, очевидно, не занедбують теж ніякої нагоди, щоб поінформувати чужинців про польські справи так, як того треба полякам.

Не меншу, коли не більшу пропагандистичну акцію в світі ведуть більшовики, щоб також представити в бажанім для них світлі цілу свою політику в СРСР, а тимсамим і на Радянській Україні. Цю пропагандистично-інформаційну службу сповняють не тільки офіціяльні більшовицькі представництва, не тільки ріжні їх пресові бюра й агенції, але й цілий штаб на око нібито приватних людей, удержуваних для тої цїли більшовицьким урядом або партійців, утримуваних комінтерном. Що більшовицькі інформації про Україну минаються густо-часто з правдою і є наскрізь тенденційні, докази того маємо мало не що-дня. Тут слід також зазначити, що незалежно від більшовицької пропаганди, але в дивній згоді з нею, коли справа дотичить „клятих мазепинців", ведуть протиукраїнську кампанію у чужинецькій пресі й російські емігрантські круги, про що ми нераз писали на сторінках нашого органу.

Не треба й казати, що польська та більшовицька і взагалі російська інформація про Україну робить у світі своє. На нас і наші змагання дивляться чимраз частіше крізь польські або більшовицько-російські шкла, наші заходи й порив оцінюють так, як того вимагає інтерес Польщі або СРСР. Про наше важке положення, нашу тяжку працю і наші великі змагання читаємо у світі доволі рідко, а як і читаємо, то звичайно в такому викривленому виді, що нераз краще, аби таких інформацій про нас зовсім не було. А скільки то не викривлених, а з грунту фальшивих, злобних і крайно тенденційних вісток та заміток появляється про нас в чужинній пресі мало не що-дня!

Зваживши все те, слід уже раз протиставити тим тенденційним, нерідко ображуючим нас інформаціям наших сусідів у закордонній пресі нашу власну інформацію, слід зорганізувати нашу власну пресову службу! Це така пекуча вимога хвилі, що, надіємося, ніхто з відповідальних кругів не перейде нині над нею до денного порядку.

З окремим апелем звертаємося отсим до української еміґрації в Европі й Америці, яка може цій справі віддати дійсно велику прислугу. Бож вона в першу чергу покликана інформувати чужинців про українські справи, про політичну, літературну, мистецьку й господарську ситуацію на українських землях. На українській еміґрації, як політичній, так і осілій, лежить святий обовязок подавати світові правдиву інформацію про Україну й український нарід.

Чужі газети й журнали пишуть мало про положення на українських землях, значно менше, якби повинні з уваги на величину України, число українського народу й вагу українського елементу в світі. Пишуть так мало не тільки тому, бо майже все, що Україна дає світові, йде у той світ з маркою сусідів („польська нафта", „російське збіжа", „польське дерево", „совітський вуголь", а навіть „російська пісня і танець"), але також тому, що в тому напрямі нема майже ніякої праці з нашого боку.

Виповнім-же ту прогалину в нашій роботі і даймо світові правдиву й вірну інформацію про наше невідрадне положення і наші святі змагання! Сповнім наш обовязок!

Ріжні „фільства".

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 4. грудня 1928.

I.

Через кілька днів вийде тут у світ нова книжка п. Андрія Тардіє. „Шлезвіґ і Мир" буде історією переговорів, які повели до звороту частини провінцій, забраних Данії 1864 року Прусією (й Австрією). П. Андрій Тардіє, теперішній французький міністер внутрішніх справ, був головним автором територіяльних статтей Версайського договору. Як свідок і одночасно автор, він підіймає в своїй книжці заслону з кількох сцен праці над виробленням мирового договору з 1919 р., досі невідомих широкому загалові. Перші примірники книги є вже в руках паризьких журналістів, перед появою на книгарських лавах. Ріжні тутешні газети приносять поодинокі глави книги, цілістю або виривками. Серед сторінок книги подибується й дещо, що торкається нас, правда, тільки посередньо, — через Польщу.

Так напр. наводить п. Тардіє вискази Льойда Джорджа про Польщу і польську комісію (установлену мировою конференцією), якій була приділена також справа Східної Галичини. З кінцем травня і в першій половині червня 1919 року тодішній англійський премєр раптом змінив своє становище до німців. У тих „декольких (каже Тардіє) тижнях" Льойд Джордж перевів завзяту офензиву проти Клеманса за уступки німцям зокрема за плебісцит у Горішній Слезії (яка спершу мала припасти Польщі ціла і без плебісциту). В офензиві цій виголосив Льойд Джордж кілька не довсім несправедливих поглядів на справи; жаль великий, що на своїх думках про Польщу він не видержав до кінця, зокрема, що забув їх у грудні 1919 року, коли Клемансо, приїхавши до Льондону, видобував (і видобув) з нього зречення з первісної постанови про автономний статут для Східної Галичини, про 25-літній мандат Польщі, під наглядом Союза Народів, до управи нашою країною і про оконечний плебісцит над державною приналежністю Сх. Галичини! Інша річ, що своєю впертою і неполітичною відмовою йти за порадами англійської делєгації і її голови, українська сторона взагалі, галицька зосібна, облегшили Клемансові його заходи в Льондоні...

II.

З обуренням, яке досі не погасло мимо довгих років, Тардіє, наводить між ін. ось який уступ з арґументації Льойда Джорджа про Слезію, Німеччину і Польщу:

„В Горішній Слезії плебісцит необхідний. Вільсон проголосив право народів самовизначуватися; не можна відмовити цього права Слезії... Ми нічого Польщі не обіцяли. Її свободу оплатили ми нашою кровю. Коли ми постановимо плебісцит, вона не має нічого казати... Тут (тобто на Раді Чотирьох) ми слухаємо одних тільки поляків; також і німці повинні би сказати своє слово... Члени Комісії польської некраво сторонничі в користь Польщі. Не хочу з ними спорити... Наша армія відмовиласьб воювати, щоби пригнобити Німеччину, колиб дізналася, що проти мойого домагання відкинено плебісцит..."

Ми навели ці слова не тільки тому, що вони характеристичні й влучні, а й тому, що по деяким познакам і вісткам маємо право думати, що подібні арґументи були проголошувані й розважувані на Раді Чотирьох також при розгляданні питання про приналежність Східної Галичини. Не тратьмо надії, що п. Тардіє колись візьметься й за польську (тай галицько-українську) частину своїх спогадів і своєї документації. Як він цього не зробить, він людина грамотна, письменник, то ледви, чи зробить це хтонебудь інший учасник Найвищої Ради і Комісії польської часу мирової конференції 1919 року.

III.

З цим п. Тардіє мав наш теперішній кореспондент дві розмови про галицьку, польську й українську справу в пору мирової конференції. Перша стріча перейшла супокійно, друга покінчилася драматичною — **Sit venia verbo** — сценою в міністерському кабінеті п. Тардіє. Після довшої розмови, перекитаної викладом українського становища взагалі і українських домагань щодо Східної Галичини зосібна, п. Тардіє завважив:

— Не можу вам закривати, що причина труднощів, з якими стрічаєтеся по французькому боці, лежить передовсім у тому, що вас — не вас особисто, а цілу українську сторону — тут підозрівають у германофільстві...

Тут французький міністр, найближчий друг і співробітник Клеманса, згадав Берестє Литовське і німецьких офіцирів, котрі — „як навіть ваші делєгати пп. Сидоренко й Шульгин щиро признали, командують галицько-українською армією"...

— Після того, ви можете вимагати, щоби до вас тут мали довіря, чи прихильність? — закінчив п. Тардіє.

Його співрозмовцеви від тих слів кров вдарила в голову; він піднявся з місця, взяв капелюх до виходу і сказав:

— Пане міністер, ви мені говорили отверто і я вам за те дякую. Але позвольте, що і я вам рівно отверто відповім. Ви закидаєте нам германофільство за всяку ціну, впевняєте, що ми під командою німецьких офіцирів, то-що. Це неправда. Ми не германофіли, одначе ми — вибачайте — і не франкофіли. Ми просто україно-філи, тобто українці, приятелі, „філи" своєї країни. І ми шукаємо зрозуміння й помочі скрізь, у всіх народів, також у німців і у французів. А на наші заходи в Парижі, нам тут скрізь відповідають так, як ви, пане, мені оце відповіли. Думаю, що в таких обставинах річ зайва далі забирати вам дорогий час...

Зірвався з місця і п. Тардіє. Була хвилина напружености. Французький дипльомат, високо освічена, здержана й розважлива людина, змінив тон:

— Прошу вас, сідайте. І вибачте мені, прошу, що вразив вас, нехотя. Але треба вам знати, що ці справи — не моя спеціяльність. Я працюю над німецькими справами. Нашим спеціялістом для польських і ваших питань є ґенерал Ле Рон, з Комісії Польської. Чи не хотілиб ви з ним стрінутися і виложити йому все, що мені викладали. Повторіть йому й вашу відповідь про германофільство. Не знаєте його? Ось телефоную до нього...

Через мент було телефоном умовлене побачення з ґенералом Ле Роном: на другий день, у Головній Кватирі Союзної Військової Ради — кількападцять кроків від Храму Інвалідів і могили Наполеона.

IV.

В особі ґенерала Ле Рона Ваш співробітник стрінув небуденно ввічливу, розважливу й високо освічену людину. Добрий десяток довших розмов про українське, польське й російське питання, тай свобідних гутірок про далекі від політики справи, пішов слідами першої розмови, яка розпочалася тою самою загвою „фільства", якою покінчилася була стріча з п. Тардіє. Не від кого іншого, як саме від ген. Ле Рона дізнався ваш теперішній кореспондент між ін. про здачу Галичини Кудрієвським-Петлюрою Варшаві, поза плечима диктатора Петрушевича. Віруючий католик, ген. Ле Рон вірив у будуччину „великої католицької Польщі"; кількома наворотами предкладав своє посередництво в улаштуванні стрічі з Падеревським — ввічливо та рішуче нами відмовлене. Ще інші речі — але не вмістити нам всього того в рамках цього допису...

Тепер ген. Ле Рон є на важній військово-дипльоматичній місії, в Букарешті, Варшаві, де ще? Про зміст цієї місії розносяться дивні чутки по пресі ріжних країв — відгомони доходили й до „Діла". Що в чутках цих правда? Що уява? З наших ніхто цього не знає. Ми — проти всіх порад, предложень і спокус — вповні і, здається, як на тепер то чи не оконечно, полишили поле Москві з одного боку, а з другого Варшаві і її вірним реєстровим — тим самим, що недавно в Празі подали й своє „прошеніє" чеському урядови на розвязання українських організацій неваршавської орієнтації — слідами „демаршу" польського посла. **Volenti non fit injuria**, казали старі римляни...

V.

Одначе й наклепи про германофільство чи франкофобство, тай германофобство чи франкофільство, досі не перевелися. Хто з наших громадян, чимнебудь активних у політиці чи публіцистиці, з ними не стрічався? Вони неприємні й нестерпимі, коли виходять з уст чужинця, француза чи німця. Але вони просто обурюючі своєю повною недостачею самопошани національної й самодостойности політичного, коли з такими закидами виходить українці одні проти одних. Мало коли відчували ми такий сором за слабкість (чи відсутність) української самопошани національної, як підчас процесу Шварцбарда в Парижі, перед ним і довго ще після нього. В тому соромному процесі ми не були своїми симпатіями ні по одній ні по другій стороні. Засоромлюючого було там аж за багато. Та серед усього того сорому чи не найбільш дошкулюючо понижали нас теоді

між українцями самими: одні одним, перед французькою і міжнародньою публикою, кидали собі на голови наче Богзна які злочини — докори в „германофільстві", одні й другі божились у своєму абсолютному, безмірному, незрівнаному „франкофільстві". А французи, котрі інтелігентніші й розумніші тільки іронічно з тої незвичайної „жабо-мишодраківки" — посміхалися.

„Фільство" — був чи не головний аргумент і довір! Оперували цим „фільством", як могли, всякі недорослі міністри; свідки, оперували цим і адвокати за і проти. Той, начеб такій чи іншій політичній орієнтації народу мали й могли бути суддями — чужинці!

То був сором! А що в організації цього видовища була львина пайка праці і відпентів „не помнящого родства" місцевого українського ерудита — то було це не найменш сумною сторінкою тутешнього українського буття.

В. П.

Сесія Всесоюзного Центр. Виконкому.

Земельні справи.

На відбуваючійся ще досі у Москві сесії Всесоюзного Центрального Виконавчого Комітету дуже богато уваги присвячують новому проектові земельного законодавства. Запроектований новий земельний закон має нормувати такі справи як націоналізація землі, власність на землю, заборона операцій землею, означення аренди землі, організація і компетенція земельних громад, а далі трактує він такі справи як права й обовязки т. зв. трудових користувачів землею, принпровлювання громадської праці в селі, форми землекористування і т. д.

Закон побудований та уложений так, щоби причинитися своїми постановами до збільшення рільної продукції, яка останніми часами помітно впала. Одною з причин того занепаду є, на думку деяких комуністичних спеців, та обставина, що селяни занадто роздроблюють свої господарства. Новий закон має і цю справу остаточно унормувати та припинити на будуче дальше дроблення селянських господарств. У Радянській Україні обовязує дещо інший земельний закон ніж у інших радянських республиках, чи він теж підпаде зміні — невідомо.

„Тарас Шевченко".

Ще про першу українську фільму ВУФКУ в Галичині.

В „Ділі" з 1. ц. м. подав я коротку оцінку і кілька уваг про висвітлювану тоді у Львові фільму ВУФКУ „Тарас Шевченко". В моїй оцінці я зазначив, що фільма виконана з мистецького боку бездоганно, деякі місця дуже гарно, а є немало образів, що можуть зворушити й найтвердшу людину. Одначе при тому не міг я замкнути очей на нерівномірне розложення світла й тіни в переведенні цілого сценарія, наріжні недотягнення або яскраві переборщення в акції, словом: на очевидну всім тенденцію цієї фільми. З того зробив я висновок, що умовини для розвитку кінового мистецтва на Рад. Україні є ненормальні. Не зважаючи на все те, я уважав за вказане заохотити українську публику до масового оглянення фільми „Тарас Шевченко" в тій вірі, що вона навіть з відміченими мною хибами має в нинішніх наших відносинах немало національно-виховуюче значіння.

Мої щирі й наскрізь обєктивні уваги дали п. Р. Сказинському притоку написати в „Раді" (ч. 100. з 9. ц. м.), що я причіпився до деяких зрозумілих мистецьких недотягнень у фільмі і на цій основі збудував „свідомо брехливий висновок" про ненормальні умовини для розвитку кінового (і всякого іншого) мистецтва на Радянській Україні. При кінці своєї статті п. Р. Сказинський називає той висновок ще раз „далеким від правди і злобним".

Не для пустої полеміки, а ради вияснення справи забираю ще раз голос у цій справі, при чому висновків п. Сказинського не назву свідомою і злобною брехнею, тільки звичайним у нас, особливо тепер розпаношеним невіжеством. Вірю, що тільки невіжество, а не що інше, могло подиктувати йому такі його уваги до моєї статті.

Щоб не забирати за богато місця, скажу тільки коротко, що свою думку про ненормальні умовини для кінової (і всякої иншої) культурної праці на Рад. Україні піддержую в цілій основі. Бо коли там не могли здобутися на обєктивне, історично вірне освітлення навіть життя Шевченка і зробили з національного поета і пророка якогось тупого бунтаря, майже агітатора, — то що думати про інші українські радянські фільми, які так вихвалює п. Сказинський? Найкращу з тих фільм „Звенигору", виставляли недавно (в уривках) у Празі, але празька преса (прим. „Прагер Прессе") мистецьким виконанням її зовсім не захоплена, поминувши вже яскраву комуністичну тенденцію тієї фільми. А інші українські фільми ВУФКУ („Микола Джеря", „Тарас Трясило") сам п. Сказинський ставить нижче від „Звенигори". Ці фільми, як і картини з життя галицьких робітників п. з. „Борислав сміється", мають тільки одну мету: показати глядачеві, що і колишні запорожці, і гайдамаки, і нинішні робітники в Бориславщині — самі послідовні марксисти й ісповідують всеціло заповіти Ілліча-Леніна... А як вірно зображені наші робітничі типи в підкарпатському басейні, вистане зазначити, що всі вони ходять в „рубахах", свої „мітінги" роблять перед „бакалейними", а над ними пнуться вгору не галицькі гостроконечасті нафтові шиби, тільки широкі і плоскі шиби в Донбасі... Ось так „вірно" представляють галицького робітника рідному братові на Наддніпрянщині!

Щож до самої фільми „Тарас Шевченко", то п. Сказинський каже, що з неї вирізала польська цензура дуже сильні місця і тому вона позбавлена тої сили, яку має в інших цензурних умовинах (себто на Вел. Україні). Можливо, що так, але в такому разі нехай п. Сказ. прийме до відома, що крім тих „сильних" місць, які він наводить, самі впорядчики чи заступники ВУФКУ у Львові (п. Крежалолвський) вирізали з цієї фільми кілька огидних і простацьких місць, які очевидно „в інших цензурних умовинах" йдуть без перепон. До таких місць належать м. ін. дві ординарні сцени у дяка, що є просто відражаючі, сцена підчас свячення пасок, коли то Шевченко не здіймає шапки і йому скидає її на землю один учасник великодної процесії, прощальна сцена Ш-а з кн. Репніною, коли то він без ніякої причини відгрожується їй кулаками і плює з досади в її сторону і т. д. Яке те все тенденційне й історично невірне, покажеться найкраще з того, коли пригадаємо собі, що Ш-о після повороту з заслання був глибоко релігійною людиною і дуже богато й часто перебував по церквах (а великодна сцена має саме місце після його повороту із заслання!). Щож до зависи Ш-а до кн. Репніної, то відомо всьбй з книжки М. Возняка, як ніжно поводився з нею Ш-о, а тому виключена річ, аби він міг хоч приблизно так поступити з нею, як це представлено у фільмі.

Ріжні інші переборщення, згл. недотягнення у цій фільмі відмітив я в першій своїй оцінці, тому не буду їх наводити ще раз. Тут пригадаю тільки, що укладчики фільми для представлення жорстокости царя виводять сцену з 28 повішеними декабристами, хоч це мало місце 20 літ передтим і хоч тоді повішено тільки 5 осіб. Також невірно змальований щирий друг Ш-а офіцер Кампіоні, якому Ш-о богато завдячував, і богато дечого іншого. Взагалі в цій фільмі розділено світла й тіни фальшиво й різко тенденційно, що може зрештою ствердити кожний незасліплений глядач.

А в такому разі як можна називати умовини, в яких розвивається кінове мистецтво на Вел. Україні, нормальними? Ми бажалиб з душі, аби там ішла жвава й плодотворна праця на всіх ділянках культурного життя, але коли там вульґаризують навіть велику постать Шевченка і викривляють зовсім ріжні сторінки його життя, обєктивне змалювання якого говорилоб само за себе і цілком не мусілоб іти в розріз з більшовицькими тенденціями, — то що казати про всяку іншу тамошню культурну роботу, про українську творчість взагалі? На все те може бути тільки одно отверкнення: ненормальні умовини.

На закінчення ще одно. Співробітник „Ради", щоб вихвалити теперішній культурний розвиток на В. Україні, наводить один приклад того розвитку і пише, що в 1926 р. вийшло на Рад. Україні стільки назв українських книжок, скільки їх появилося за ввесь час від появи „Енеїди" до 1914 року на всіх українських землях. Це така сама правда, як і інші висновки п. Ск. і в цьому знову таки виявилося його невіжество. Маю під руками працю Юр. Меженка „Українська книжка часів великої революції" (Київ 1928), а в ній на стор. 29 подані такі цифри: в рр. 1925-26 вийшло на В. Україні 2.166 книжок в українській мові і 2.601 в російській мові; в рр. 1926-27 (I. квартал) вийшло 643 книжок українських і 800 російських. Отже разом за роки 1925-1926 і I. квартал 1927 року вийшло на

М. ВОЗНЯК.

З романічних епізодів Панька Куліша.

(Продовження).

Та поставивши собі метою познайомити ширшу публику з романічним елементом у листуванні Куліша з Милорадовичівною, не можна поминути й іншого, не менше цінного елементу, що кидає багато світла на ролю й характеристику Куліша, головно його народництва в другій половині 50 рр. XIX. віку. „Мабуть, я не помиляюся, — пише з цього приводу Ол. Дорошкевич, — коли скажу, що в тодішній українській літературі ми не знайдемо твору — поезії, белетристики, публіцистики, — де-б так повно, з такою силою переконання було окреслено завдання українського національного відродження. Куліш — ідеолог і творець української нації в її шляхетських елементах, Куліш — консолідатор розпорошених прошарувань української дрібно-маєткової інтелігенції, Куліш — організатор національної культури без розуміння і обрахування її соціяльно-політичних засновків... Такий він стоїть перед нами в цих листах".

Таким він являється вже в цьому другому листі з 18. лютого 1857 р.: „Була в мене добра думка листоватись із своїми гарними землячками; отже жизнь ухопила мене в свої лапи і завертіла так, що й доброї думки занедбовуєш. Вибачайте і не осудіте мене, Добродійко ласкава. Найкраще Ви вчинете, як чистим серцем дасте моєму слову віру, що всякій добрій людині бажаю би й догодити; да що-ж, коли в мене більш діла, ніж часу? Знайте-ж хоть се, що до кого раз повернулось моє серце, то й до віку лежатиме, і свята в моїй душі память того чоловіка, котрий ущасливив мене хоть на годину. А правду щиру треба сказати, що наслухавшись Ваших пісень, я довго не зміг би до себе прийти за великим душевним восторгом. Боже мій! скільки в нас добра на Вкраїні, і ніхто тому добру ціни не знає! бо закидана рідна сторона наша всякою негідю, котора всюди в вічі лізе, куди ні обернешся. Тим то й трудно добро в нас ізнайти, а знайшовши, оддільть його од негіді і добрим розумом ціну йому зложити. І сами ми тиї люде, которі здаємось кращі од инших, сами ми, Добродійко, ходимо часто в тумані і живемо чужою оманою, не бачачи й серцем не чуючи рідного святого добра свого. Коли хочете знать, то батьки й діди наші прожили вік свій по ночі, і хоть що вбачили, то не инако, як при чужому каганцеві; а праведне сонце не для їх сіяло. Оце-ж нашому вікові судилось божого світу дождаться. Проходить ніч, настає ранок, далеко сягає око наше по рідним степам і побережжям, і розпознаємо ми добре, що ми ні в Німеччині, ні в Московщині, а в себе дома, на Вкраїні. Привітайже всяке, хто кого стріне в полі, чи в дорозі, рідним словом і ласкавим поглядом! Поріділо нас, земляки мої, на Вкраїні; перемішались ми з усяким язиком, а найбільш між тими, котрі повинні-б перед вести; вийшло з них таке, що ні до якого племени не пристануть: чужоземці в рідній землі, чужоземці і всюди, де ні появляться. Бо живе німець по німецьки, турок по турецьки англичанин по англійськи і москаль по московськи; тілько наш брат, українець, носить навиворот свою одежу. Підбита, бачте, московською китайкою, або німецькою чи французькою матерією, то що вже лице против підбою? Не обідив Господь нічим України: які квітки цвітуть у нас! які пісні співають! Отже не квітчаються панночки своїми квітками, а виписують фальшивий лист із чужої землі і, мов мертвого трупа, себе тим неживим листом квітчають. Так-же і з піснями. От живеш, собі на лихо, в столиці і чуєш оперу і всякії концерти: воно й добре здається. Чого-ж се, почувши рідну пісню, в рідній землі, од рідної дівочої душі, чого зараз помолодшаєш, і обіймає голову веселий корогод думок поетичних, і процвіте серце райською радостю? Дурниця хиба се? О, велика криється в сьому задача! а розгадають її наші унуки. Нас послано тілько пророковати воскресення мертвих і будить сонних. Се наше діло: а ви, наші землячки, рожеві квітки наші, темнотою привялені, вмивайтесь божою росою, бо настав благодатний ранок, і процвітайте пишною душевною красою, во славу господню і на радость людям. Ізїздив я світ, стрічав багато дівчат і молодиць панського роду; а серце моє рідко поверталось. Поверталось воно тільки до сестер своїх, до українок, которі рідним голосом до його промовляли. Слухайте-ж і не занедбайте сього мого слова. Пройду може по землі марою і покинувши не надовго слід свій, може утвори моєї необачної юности небагато дадуть користи землякам моїм. Може!

(Продовження буде.)

о. Й. ЗАСТИРЕЦЬ.

НА СВ. АНДРІЯ.

(Присвята ВП. Андрієві Чайковському.)

Був я якийсь час духовником для вязнів на вул. Баторія у Львові. Любив я цих вязнів. Бувало застану в келії чоловіка як витріщивши очима робить на стіні соняшний годинник, щоби йому скорше час минав і щоби не забував, що десь сонце світить. То згадую господаря, що сидів за вязку дров, з панського ліса, якою хотів затопити в хаті на Введення. То знову артиста, що побив жінку, коли приловив її на невірности...

Та чи не найбільше з них стало мені жаль Касі, дівчини чи не з Бридщини, що сиротою прийшла на службу до Львова до панства, що мешкали при вулиці Зеленій. З радощів діточого віку, вона тільки затямила собі те, що її товаришки під вечір св. Андрія бавилися в селі, числили, коли вийдуть заміж, підслухували гавкання псів для звістки з котрої сторони світа підійде наречений до них, перевязували вузьку вулицю шнурком, щоби хлопець заплентався, а як упаде, то щоби сердечно з нього посміятися, і може й зловити його для себе...

І вона тепер, хоча сирота, так підросла, стала така гожа, а „чужі", але наші люди, вчили її добра, бо всеж, хоч вона служниця, то таки своя кров, бо нашого народу дитина...

Надійшов вечір св. Андрія. Сторож відмітав сніг. Вона вибігла з товаришкою з кріпким шнурком. Розтягнула його від дверей дому, а другим кінцем привязали до каштана. Відтак побігли до мешкання, відомкнули на долоню настіж вікно

Рад. України 8.244 книжки в українській мові. (Цифр за самий 1926-ий рік не міг я роздобути). А Іван Левицький подає в своїй „Галицько-Руській Бібліографії XIX. століття“, що в одній тільки Галичині, на Буковині й на Закарпатті (без Наддніпрянщини) вийшло українських книжок: до 1860 р. — 1.304, до 1886 р. — 3.420, до 1893 р. — 2.529. Разом від виступу Котляревського до 1893 р. (а не до 1914 р.) вийшло у нас (без В. України) 7.818 українських книжок.

Сказаного, думаю, досить для вияснення того грубого невіжества, на якому побудовані „висновки“ п. Р. Скалиського.

Ів. Німчук.

Париська панама.

Париж має небувалу „Панаму“. Виявилось, що популярний журнал „Газета Франка“, на якого сторінках находились імена найвизначніших публіцистів і дипльоматів це було брудне торговельне підприємство, побудоване на наівности французьких провінціялів, міщухів і селян. Газету осували молоді „небесні птахи“ Лазар Бльох і Марта Ано з темним минулим і „ясними“ думками. Вони вдарили в газеті у патріотичну струну ощадности французів і давали за кожних вкладених 1000 фр. — 1400 фр. в акціях... неістнуючої фінансової групи. Так доробились міліонів і платили по кількасот тисяч франків іншим денникам за рекляму своїх акцій і своїх синдикатів. Редактором часопису був бувш. директор кабінету міністра Де Монзі, Пєр Одібер, а юрисконсультом Поль Ерсан, якого колись адвокатська палата виключила зі своїх списків за „нарушення професійної етики“. Всі вони арештовані. Велике число співробітників не мало поняття про фінансові операції газети. Міністри та дипльомати, що там дописували, були „вудкою“ для широкої маси читачів, які з повним довір'ям пересилали свої гроші до газетного банку. Досі кількасот осіб внесло скаргу як пошкодовані. Головна організаторка цього велитенського манґійства мадам Ано почала свою карієру як мала крамничниця. Її муж Бльох, з яким вона розвелась, та з яким продовжувала купецькі інтереси, купив кілька місяців тому в околицях Парижа замок за 800.000 фр. Парляментська комісія почала слідство, хто з послів мачав руки у цьому підприємстві. Підчас точних ревізій у бюрах „Газети Франка“ і хатах її співробітників найшли банкнотів на 5 міл. франків. В останній хвилині арештували 58-літнього графа Де Курвіль, бувшого директора воєнних фабрик Крезо, що був співробітником пані Ано. Курвіль вложив у це підприємство пів міліона власних грошей.

Ялинка „Рідної Школи“.

Довідуємося, що Головна Управа „Рідної Школи“ У. П. Т. улаштовує й сього року так, як минулого, прилюдне свято „Ялинки“ на подвір'ї перед собором св. Юра у Львові вечером дня 1. січня 1929 р. Хто з наших громадян був на стороні свята „Ялинки“ минулого року, міг наглядно переконатися, що воно не є святом для дітей, як дехто хибно думає, але правдивою естетичною насолодою для всіх старших. Екзотичне прикрашення й освітлення високої ялинки, промова, співи колядок дібраних дівочих і мужеських хорів складаються на викликання могутнього душевного настрою. Чистий дохід зі свята „Ялинки“ призначений на шкільні потреби „Рідної Школи“. Минулого року дала „Ялинка“ „Рідній Школі“ яких 1000 золотих. Тому, що при „Ялинці“ отвирає свій кіоск з солодощами „Фортуна“, а з діточими забавками Комітет „Ялинки“ — просимо родичів купувати всі різдвяні дарунки для своїх дітей тільки при святоюрській „Ялинці“ дня 1. січня.

При цьому подаємо до відома нашим паним-господиням, що всі закупна на Різдво будуть могти полагодити на ярмарці жіночого Кружка Р. Ш. ім. Ганни Барвінок у Львові, вул. Мохнацького ч. 12, І. пов. Зачуваємо, що кожна наша тямуча українка ладиться вже прислати на згадану ярмарку „Рідної Школи“ щедрий дарунок або в натуралієх, як мука, пшениця, мак, суш, битий дріб або дика звірина, шинка, солонина, ковбаси, овочеві вина і т. і. або в грошах. А скільки то генерацій молодого покоління випустили вже в світ протягом кількадесяти літ школи й бурси „Рідної Школи“. Якби тільки кожний бувший учеиик чи бурсак і кожна бувша учениця „Рідної Школи“ памятали на невузі потреби того нашого всенароднього товариства й обіслали цьогорічну різдвяну ярмарку, то „Рідна Школа“ була би бодай на місяць забезпечена. Всі дарунки або гроші просить Кружок ім. Ганни Барвінок присилати на адресу: **Мирослава Морозова, Львів, вул. Длуґоша ч. 25.** Ярмарка буде отворена два дні напередодні Різдва, себто 4. січня 1929. Сухі дарунки й гроші просимо вже тепер присилати, а всякі мясива перед самою ярмаркою.

Ріжні вісти.

СОЙМ. ПРАВНИЧА КОМІСІЯ.

На засіданні сойм. правничої комісії дня 12. грудня ухвалили в III. читанні внесення ЗЛН. у справі відложення на один рік введення в життя декрету президента держави про організацію судів. Хотіли цей речинець зредукувати до 6 місяців, але тому, що представник уряду віцемін. Цар сказав, що сойм не може дістати гарантій, що на протязі тих 6 міс. не будуть робити перешкод у справі переведення новелізації закона про судівництво у формі передчасного замкнення соймової сесії, комісія постановила не згодитися на компроміс і ухвалити внесення ЗЛН у первісній стилізації. Ця справа буде на порядку дня в пятницю.

РАДА ЛІГИ НАЦІЙ.

Польсько-литовський конфлікт.

Рада Ліги Націй дня 12. грудня приступила до розглянення литовсько-польської справи. Кінонес де Леон відчитав в імени Ради звіт. На вступі покликується він на попередній рапорт у тій справі делегата Голяндії Ван Бльокляндa, який вказував на відбуту в листопаді в Кеніґсберґу польсько-литовську конференцію. Вкінці Кінонес де Леон просив обі сторони, щоби дали Раді доповняючі звіти в справі згад. конференції. Опісля Бріян дав голос Вальдемарасові. Вальдемарас зясував литовський погляд на справу та згадав про замах Желіґовського на Вильно. Після короткої репліки мін. Залеського Рада поручила Кінонесові де Леон приготовити дальший рапорт. Справа прийде на денний порядок знову в четвер або пятницю.

Вчора розглядала теж Рада болівійсько-парагвайський конфлікт. Мін. Штреземан розмовляв із італ. держ. підсекретарем Ґрандім, з Вальдемарас відвідав Бріяна. Вечером 12. грудня Ґранді вернув до Риму, а відси поїде до Ангори.

ВИБОРИ У РУМУНІЇ.

Дня 12. грудня відбулися в цілій Румунії вибори до парляменту. Всюди був спокій. Вислід буде знаний пізно вночі.

НЕВДАЛИЙ ЗАМАХ НА ПРЕЗ. ГУВЕРА.

Аґ. Райтера подає з Буенос Айрес, що тамошня поліція найшла у людей, підозрілих у ворожому відношенні до Зл. Держав, багато бомб, револьверів, динаміт, муніцію та пляни залізничих шляхів. Поліція здогадується, що змовники хотіли підложити бомбу на залізничому шляху перед переїздом поїзду, яким їде през. Гувер, що в четвер має приїхати до Буенос Айрес. Поліція арештувала двох людей. Богато поліції призначили для охорони през. Гувера. Поліція взяла під строгий нагляд людей ворожих Зл. Державам від часу покарання смертю Сакка й Ванцетія й інтервенції Америки в Нікараґуї. Від часу бомбового замаху на Амер. Банк поліція постійно пильнує амбасаду Зл. Держав і ям. посілости.

НЕДУГА АНГЛ. КОРОЛЯ.

Хоч у здоровлі короля наступило мале поліпшення, всетаки стан недуги вважають безнадійним. Кн. Валії дня 11. грудня був у свого батька, який його пізнав і привитав щиро.

БОЛІВІЯ НА ПАНАМЕРИКАНСЬКІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ.

Болівія постановила вернути на панамериканську конференцію, що відбувається в Вашінґтоні.

ЩО КАЖЕ БЕЛЯ КУН?

На заг. українськім з'їзді профсоюзів у Харкові Беля Кун сказав, що хоч підчас комун. революції на Мадярщині не вдалося злучити мад. ком. армії з червоною армією в Сх. Галичині, то всетаки це незабаром станеться. Поралення польського фашизму і злука Сх. Галичини з СРСР є конечна.

ЩЕ ЗРИВАЮТЬ ШАПКИ.

Дня 12. грудня біля політехніки шістьох польських студентів зірвали шапку українському студ. Мир. Володові та зібрали її. VI. комісаріят поліції веде слідство.

1868—1928 — 60-літний ювилей Матери-Просвіти. Сповнім наш обовязок супроти неї. А сповнимо його, коли станемо її членами і зложимо двозолотову вкладку.

По широкому світі.

Кельоґ заявив, що не тратить надії на порозуміння з Англією в справі обмеження морських зброєнь.

Італійський король підписав закон про новоутворення великої фашистівської ради.

Страйк австрійських почтовців закінчений.

Ангорський уряд викупив залізничий шлях до Багдаду.

У Штокгольмі роздали в присутности короля призначені нагороди Нобля.

Болівія погрожує війною Параґваєві; населення маніфестує на вулицях.

НОВИНКИ

— **Побажання для голови греко-католицької церкви митр. Андрея** складали з нагоди свята св. Андрея представники наших культурно-освітних, гуманітарних, наукових, економічних та інших громадських установ у середу, дня 12. грудня п. р. Речникові утіх представників, що складав Достойному Провідникові греко-католицької церкви і Великому Громадянинові щирі побажання, відповів сердечно помітно зворушений митрополит і побажав усім установам якнайуспішнішої праці та витрівалости в ній для добра греко-катол. церкви і всього українського народу.

— **Ювилейний вечір Андрія Чайковського** заходом Т-ва письменників і журналістів ім. І. Франка у Львові відбудеться дня 21-го ц. м. у салі Т-ва Лисенка.

— **На покриття шкід.** На Академічний Дім д-р М. Сабат замісць принняття в день своїх іменин 25 зол. — На покриття шкід в Т-ві „Просвіта“ зложили: Лельо Евст. Пільзно к. Тарн. 7 зол., кооп. „Наша Будучність“, Мартинів Нов. 10 зол. Чит. „Просвіти“, Мартинів Нов. 10 зол., Майба Іван, Ярослав 5 зол., Притика А. Зашевко 5 зол., Сохацький Лев, Рясне 20 зол., о. Мелимука Петро, Стебник 5 зол. д-р Вас. Криницький, Бересть н. Б. 6 зол., Кооп. „Єдність“, Стебник 10 зол., Лощиняк Гриць, Стебник 3 зол., д-р Пушкар Мих., Ланьцут 5 зол., о. Пісецький Ів., Коршів Черелиця 9 зол., Учит. С-ка „Взаїмна Поміч“, Яворів 20 зол., о. Гронинський Володимир, Тернопіль 10 зол., Ніткевич Степан, Сокаль 5 зол., Гарасимчук Макс., Барані Перетоки 5 зол., Гадзь Мих., Бела 5 зол., Квасниця Дм., Львів 5 зол.

— **Вийшли на волю** зараз після спровадження на поліцію обі доньки о. сов. Ів. Туркевича, п-і Марія зам. Лучинська і п-а Лідія Туркевич, студентка фільос.

— **Ревізії.** У звязку з бомбовим замахом на „Іл. Курєр Цодз.“ краківська поліція перевела численні ревізії серед українського студентства, згуртованого в „Українській Студ. Громаді“. Досі зробили трус у таких студентів: О. Гайдукевича, голови Т-ва, З. Залуцького, М. Сатурського, С. Лещишина, Гука, Бажанського, Пригродського, Лобуша і Ґеника. Їм забрали всі приватні листи, а в кого були і знимки. Всіх, переслухавши, випустили на волю. Всі папери Т-ва „Українська Студентська Громада“ забрала поліція. — Матуриста п. Ярослава Горбового, що їхав 11. ц. м. з Долини до Львова, придержав на двірці поліц. агент і перевів у нього в салі уряду руху основну ревізію. Не найшовши нічого, пустив п. Горбового на волю.

— **Бандитизм.** Бандит ряшівського повіту Курош, один з „гільтайської трійки“, якої двох закінчило сумно свою карієру, пішов слідами свого товариша Хохрака і застрілився. Зацькований поліцією втікав у жіночій одежі, а перед смертю підпалив хату і підстрілив знайомих, яких підозрівав у зраді.

— **Хабарі.** Мін-ство внутрішніх справ у Варшаві пригадує високим урядовцям, що їм не вільно приймати від своїх нижчих урядовців дарунків на іменини, уродини і в інших таких випадках.

— **Сміллива жінка.** У селі Мацинів (Мостиська) трьох парубків вибралось у ночі на крадіж до хати Параски Ясманицької. Коли вона вийшла на обійстя, почувши шелест, один з них стрілив до неї з рушниці, але не влучив. Тоді вона кинулася на нього і придержала його, заки не прибіг батько на поміч. Парубка і одного його спільника арештували.

— **Аматор подружа.** 40-літній столяр з Ходорова Йосиф Давм освідчився 18-літній Зільбермарківній, яка була тої думки, що кращий горобець у жмені, ніж канарок на даху. Призначили день шлюбу і батько „молодої“ вибрався до Львова купувати доньці „вирову“. На нещастя, Львів таке погане місто, що тут усе ... Пан Зільбермарк зомлівся, що ... ...на його зять є вже жонатий і то не раз, а більше.

та гляділи, кого зловлять. Билося молоде серце дівоче... чекало... Та незабаром почувся сильний стукіт чобіт. Це йшов якийсь мущина. Він чомусь спішився, бо Кася з товаришкою доглянули його зпід ліхтарні, яку минав. Кроки ставали сильніші, сніг під ногами скрипів. Зближився до воріт і каштана і несподіваючися перепони, зачіпив за шнурок і як довгий гепнув на тротуар. Дівчата зареготалися і затріснули вікно. Засміялись і інші люди, що підійшли з протилежного напрямку; засміявся і сторож, що з боку визирав, кого це Кася зловить. Чоловяга не скоро піднявся, вийняв хустину і почав обтирати ніс, з якого плила... кров. Аж тепер сторож запримітив, що це був... поліцай ч. 12. „Горенько вам, дівчата!“ — подумав він собі, коли сторож ладу почав навпростець до нього примувати і погрозивши, що заарештує його, домагався подати йому назвища дівчат, які з нього так зажартували і з вікон з нього голосно посміялися.

Бідна Кася стала моєю парохіянкою „з парохії при вул. Баторія“. Гіренько плакала і нарікала на свою долю і на немилосерне місто та безсердечного львівського поліцая. Я успокоював її як міг і потішав, що при судовій розправі судді, інтелігентні люди, будуть розбирати, чи це був тільки невинний жарт...

Пять тижнів мучилася бідна Кася в тих казаматах, а скільки наболіло її серце, сам Бог відає!...

Та вкінці надійшов день судової розправи. Судив суддя, мій учень. Я, „капелян з Баторія“, прийшов також, чи жалем ведений, чи з цікавости, довідатися, на кілько днів засудять судді бідну дівчину.

Та трапилась несподіванка. Суддя головний, мій учень, по чудній промові нашого адвоката, поспитав її: „Скажи, Касю Загорбочна, чому ти розтягнула крізь вулицю той шнур так, що поліцай упав, розбив собі ніс, чоло і лікоть?“ На те все відповіла Кася півголосом, сором-ливо, спустивши оченята: „Я, я, хотіла зловити собі доброго, гарного хлопця, бо я сирота“.

Ці слова вимовила вона якось так ніжно, щиро, чутливо і не без дівочого, невинного сорому, що всім стало жаль бідної дівчини. Пошкодований поліцай почав вдивлятися в неї. І йому стало жаль її. „Що ви на це скажете, пане Петре Загородний?“ — поспитав суддя пошкодованого.

— „Я, я, я, — почав поліцай пояснювати — то не панна Кася простягла шнурок, то інша, я мильно собі записав її назвиско...

Кажучи це, глянув він на неї, а вона радісною весною своїх очей, споріднених з кришталем карпатських наших рік, сльозами втіхи глянула на нього так ніжно, на нього... молодого чоловіка...

Суддя насадив берет і почав звичайну формулу: „Іменем Найяснішого і т. д. звільняємо Касю Загорбочну від вини і кари“.

Не звільнили тільки мене „капеляна“, бо за кілька днів прийшли до мене обвинувачена Кася і пошкодований Петро, поліцай ч. 12. просити... дати їм шлюб. „Зловила мене шнурком на св. Андрія, нема ради, це-ж апостол України і я українець — казав наречений — тому я рішив тільки з нею оженитися“.

Чи зловила яка з наших читачок так ніжно свого мужа?

— **Ріжні вістки.** Напротязі листопада було в Мадярщині 147 банкроцтв ріжних підприємств зі шкодою на 10 міл. пенго. — У залізниці між Льондоном і Кардіфом украли з почтового вагону мішок з 1,240.000 франками. Мішок виловили з Темзи, але порожний. — На пароплаві „Франс“, що приїхав до Ню Йорку поліція прихильників тверезости сконфіскувала шампанське та лікери вартости 600.000 фр. — За минулий рік радянські урядовці нахапали державного гроша на 100 міл. карб. — Урядовий кат Канади звернувся з офіціяльним проханням, щоби дати йому ліфт, тому, що він мусить часто їздити в „урядових справах“ в ріжні закутини краю, де нема залізниць ні водної комунікації. — У Катеринославі арештували 40 спекулянтів, що за останні місяці дезорганізували мучний ринок; у них найшли кілька вагонів білої муки.

— **Як пишуть книжки про СРСР.** У нюйорськім суді розбиратимуть пікантну справу. Жінка відомого американського письменника Сінклер Люїса обвинувачує в плягіяті не менше славного повістяра Теодора Драйзера. Драйзер брав участь у ювилейних святах у честь Толстого в Москві. Вернувшись в Америку він видав зараз книжку про Радянську Росію. Жінка Люїса, сама журналістка, ствердила зі здивуванням, що в книжці Драйзера є цілі сторінки переписані з її статтей. Тоді Драйзер виявив прилюдно тайну цього плягіяту: він узяв ті місця в своїй книжці з того самого джерела, що й пані Люїс: з готових матеріялів, які дістав у Москві. Тепер справу має рішити суд. Судді готові замісць присуду... розсміятись.

— **Книжки на мясо.** „Труд“ пише: „Державне Видавництво України почало дуже корисні торговельні операції — збут частини літератури на вагу як папір. З цією метою виділити 58.000 книжок по 20 коп. за кільо. Ці книжки мали бути продані різникам на завивку мяса. Між вистртованими книжками ствердили дуже велику скількість дуже цінних видань“.

— **„Нещастя“ французьких роялістів.** Княжна Марія Люїза Орлеанська, донька князя Вандом і сестрінка бельгійського короля подала до відома рідні, що виходить замуж за американського адвоката Кінслейда. Шлюб мав відбутись учора в Льондоні. Княжна виходить замуж проти волі батьків і голови „французького королівського роду“ князя Гіза. Французькі роялісти обурені. В імени „Орлеанського дому“ проголошено, що княжна буде викреслена зі списків княжого роду. Це вже другий мезалянс у рідні кн. Вандом: молодша сестра Марії Люїзи вийшла за графа, але випрохала дозвіл у рідні. Марія Люїза має 32 роки. В 1906 році вона вийшла за згодою рідні вперше замуж за князя Филипа Бурбонського, але він був нелюдяний і брак уневажнили. Хоча Кінслейд протестант, Марії Люїзі вдалось дістати дозвіл від папи на свій шлюб.

— **Калінін про грамотність і чемність.** Голова Центрального Виконавчого Комітету комуністичної партії, Калінін, сказав на останньому зїзді „робкорів“ і „сількорів“ декілька характеристичних думок, зовсім неполітичних. Він звернувся з покликом до радянських журналістів, щоби вони вчились... грамоти. Журналісти, як і промовці, повинні на його думку викладати свої думки коротше та ясніше. Більшість статтей у радянській пресі це „вода“. Крім цього російси повинні би бути чемніші. Колись вони мали славу найчемніших і найбільше гостинних людей в Европі, а тепер вони мають манери вуличників. Пролетарі повинні бути чемні.

— **Світове кіно.** „Совкіно“ ставить тепер фільму з життя радянського цирку „Смертельний пункт програми“. Тема почерпнена з недавньої трагічної події в московськім цирку, коли акробат згинув підчас своїх продукцій. — Головний директор франц. підприємства „Кіновий роман“ (Сінероман) Сапен мав у Берліні відчит, де проводив думку, що кіно-промисловці Франції, Німеччини та Англії повинні оснувати спільний трест, який буде наймогутнійший у світі і легко одержить суперництво з американським. — У скандинавських країнах є 1900 кін з 148.000 місцями, з чого 1400 в Швеції. На першім місці йдуть там американські фільми, на другім німецькі, на третім французькі. — У Чехословаччині цензура заборонила радянську фільму „Кінець Санкт-Петербурга“. — Італійські емігранти, що живуть у Москві протестували проти відіграння італійського королівського маршу підчас фільми „Подвиг серед ледів“, з експедиції Нобіле. — До Голівуду виїхав на кількамісячні студії радянський кінорежісер В. Демке.

— **Виховательна система Форда.** Король авт у всіх суспільних справах має власні погляди, які нерідко йдуть у розріз з поглядами загалу. В одній з його шкіл є учень Джо Зукатвинський (імовірно славянин), що має дуже терпку та злобну вдачу. З його причини двох учителів зголосило свою димісію, а пять учнів утікло з цієї школи. Кожний інший власник чи директор школи прогнав би таку „причину лиха“. Форд зробив інакше: він рішив, що Зукатвинський має непересічний характер і тому не можна псувати йому карієри, тому краще позбутись тих, що на хлопцю не пізнались.

— **Справлення помилки.** В попередньому фейлетоні проф. М. Возняка п. н. „З романічних епізодів Панька Куліша“ треба справити в 1 шп. 8 р. знизу: „Милорадовичівної“ на „Милорадовичівни“, в 2 шп. 20 р. знизу: „провінціональщини“ на „провінціяльщини“.

Театри.

„Копеpатива Український Театр“ під дир. О. Стадника.

Четвер 3-го, г. 7·30 веч. „Вантаж“, песа на 3 дії Ярослава Галана (премієра). В головних ролях: ПП. Кривицька Бенцаль, Боровик, Ярема.

Пятниця 14-го, г. 7·30 веч. „Доллі“, оперетка на 3 дії Гірша, в незміненій обсаді.

Неділя 16-го, г. 3. попол. „Любка з Пушти“, оперетка на 3 дії Кранса, з пп. Орлян, Стадниківною Неделкою Бенцалем, Яремою в головних ролях.

Неділя 16-го, г. 7·30 веч. „Скупар“, комедія на 5 дій Молієра в незміненій обсаді.

Білети раніш в „Союзнім Базарі“ а в неділю від 10—12 і від 2—8 год. веч при касі.

Великий Міський Театр:

Середа 12-го, г. 7·30 веч. „Намісто Мадонни“ опера.

Четвер 13-го, г. 7·30 веч. „Одна олинока ніч“, оперетка Штольца (премієра).

Кіна.

„Аполльо“: „Буря“.
„Лев“: „Найзручніший злодій у світі“ з Лючіяно Альбертіні.
„Оаза“: „Чорні силюети“.
„Палас“: „Гаррі Піль“.
„Фатаморгана“: „Авантюристка“.

Нові книжки й журнали.

П. Гнатенко: **Богослужебна мова в православній церкві.** (Короткий історичний нарис). Луцьк, 1928. Накл. „Української Громади“. Стор. 32 Форм. 16°.

Варфоломій Євтимович. відповідник: **„За крашанку писанка“.** і ефлексії з приводу „Воспоминаній об Украинє“ Герцога Лейхтенберґського. Каліш 1928. ст. 12.

Prof Marie Omelčenkova: **Cesko-ukrajinske styky.** Praha 1928. Видав. „Cesko Ukrajinska Knihovna“.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

„Руський Жіночий Кружок в Коломиї“ повідомляє отсим всіх Членів, що Надзвичайні Загальні Збори відбудуться дня 20. грудня 1928 р. о год. 4. пополудні в домівці Товариства при вулиці Костюшка. Порядок дня: 1) Справа Бурси. 2) Внески і запити 1078 1—1

Ткацько-килимкарський курс в Раві Руській (4-місячний) улаштовує красвий патронат з рамени Самоуправного Виділу, на котрий можуть заінтересовані особи зголошуватися негайно на адресу: Управа ткальні „Textyl“ в Раві Руській. 1—1

Канадійські Українки „Рідній Школі“. На чайному вечері у Марійки Гіль в Едмонтоні, Альберта, зложили на її руки ВП. П. С. Пелех 1 дол. В. Тересів 50 ц. Я Сторощук 1 дол. Л. Канюка 1 дол. А. Юзін 1 дол. Н. Калинчук 1 дол. М. Гошко 1 дол. Д. Саранчук 50 ц. М. Гіль 1 дол. — Всім ВП. П. Жертводавцям щира подяка від Головної Управи „Рідної Школи“ у Львові 1077 а) 1—1

Надзвичайні датки на потреби „Рідної Школи“ зложили: Українське Громадянство Мостів Великих 300 зол. через Кружок „Р. Шк.“ в Мостах Великих, Іванна Білинська, Лужок Горішний 10 зол. Складачі друкарні „Діла“ за час від 1. XI 1927 — 31. V. 1928 року квоту 491 зол., о. Петро Пилипець, декан в Підбірцях 5 зол. як збірку на соборчику в Гразі. Книгарня „Просвіти“ в Кремінци 23·69 зол. з пушки, Гарасимчук Максим, Барані Перетоки 5 зол. на покриття шкід, Ілия Лехович, Дунів 5 зол. місто „Миколайка“ для своєї сестри Стефи. Митрополича Капітула 10 ам. дол. о. Теофіль Прийма, парох в Дулібах 150 зол. через Кружок „Р. Шк.“ в Ходорові, 5. та 8. Пластові Курені в Стрию 40 зол. і кличуть на ту ціль 2. та 16. Курені ст. Пластунів (-ок) зі Стрия 1. 3. 7. та 41. пл. Курені зі Львова та пл. частини Дрогобицького коша та коша „Червоної Калини“ в Бориславі д-р Ярослав Селезінка, адвокат в Радехові 10 зол. на закліик дир. Кузьмовича, о. Ілія Федевич, Самбір 15 зол., Кружок „Р. Ш.“ і Читальня у Волкові 6 зол. як дохід з концерту, чит. „Просвіта“ в Старім Самборі 10 зол., Ірина Єзерська, Підгірці 5 зол., Кред. Спілка „Народний Дім в Жовкві 25 зол., Повітовий Союз Кружків „Р. Шк.“ в Борщеві 100 зол., Михайло Татух, нотар в Підбужу 25 зол. замість чаю в день іменин, Василь Зарівний, Устє руське 6 зол., Марійське Товариство молоді в Старім Самборі 10 зол., Марія Панейківа Зимновідка 10 зол., О. Морозик, Бабин 17·66 зол., збірка на храмі в Рибні. Григорій Стахів, Лазарівка 10 зол., Станислав Лаврів, купець, Львів 120 зол., Огродник Микола, кравець, Львів 10 зол., Лотоцький Адам, урядник, Львів 15 зол., Денис Сидлик, дир. школи, Львів 10 зол., Шевчук Василь, урядник, Львів 50 зол., Чухрай Григорій, Звесінне 3·50 зол., о. мітрат Тит Войнаговський, Львів 200 зол., Зонпя Япик, Львів 20 зол., д-р Володимир Мурович, Заболотів 50 зол. на покриття шкід, зложених Онуфром Данишом в цілі прискорення мирового суду. Коопер. „Наша Будучність“ в Мартинові Новім 10 зол. на покриття шкід, Петро і Катерина Гук, Ляцьке 5 зол. з нагоди хрестин, Василь Манько, Ляцьке 3·90 з нагоди іменин, збірка по Михайлах, Кружок „Р. Ш.“, Сянік 135 зол. як надзвичайна збірка, Павло Качмарчук, Тернопіль 50 зол. Чит. „Просвіти“, Олеша 55·68 зол., як збірку, Михайло Галань, Белз 5 зол., Притула Василь, Минів 9·15 зол. збірка на весільних дякованнях у Назара Михайла та дар Просвіти, Юрко Козьмук, Дзержгуф 5 зол., Іван Гордюк, Карединка коло Дубна 8 зол. збірка. — ВП. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа. 1077 1—1

Д-ра В. Тисяка просимо подати програму на відомий вечір, на адресу: Ринок 10. II. п.

Конкурс Повідомляється, що речинець конкурсу розписаного на просвітянський гимн: 1) слова з музикою або 2) тільки текст — минає з днем 31. грудня н. р. — **Головний Виділ Т-ва „Просвіта“ у Львові.**

Оголошення. Повідомляємо товаришів записаних на виділ права Ягайлонського Університету, що з днем 1. грудня 1928 р. засновано Секцію Правників при У. С. Г. в Кракові. Секція дає всякі інформації щодо вписів, збирання поменів університетських оплат, вострифікації і т. д. За інформаціями треба зголошуватися на адресу: Юрій Савицький, Краків, Ягайлонський Університет. На відповідь просимо залучити значок.

КОНКУРС

Повітова Торговельна Спілка в Яворові, оголошує Конкурс на управителя організаційного відділу. Від кандидата вимагається вища фахова освіта, добра вимова, знання книго- і діловодства, знання переводження люстрацій та довша практика при Повітових Союзах як люстратора. Платня після умови. Подання удокументовані вносити на руки Управи до дня 30. грудня 1928 р.
1079 1—2 Управа.

Подяка.

Отсим складаю щиру подяку Всч. Духовенству, хорови п. Купчинського, громаді клепарівській та приятелям і знакомим за участь в похоронах бл. п. Івана Породка, урядника Заведення Убезпечень.
1080 1—1 Жена.

Загальні Збори

„Союзу Українок“ у Львові відбудуться в четвер дня 27. XII. н. р. о год. 7. поп. в салі Бесіди при вул. Рутовського ч. 22/I. зі слідуючим порядком нарад:

1) Відкриття Зборів і Вибір Президії.
2) Відчитання протоколу з останніх Загальних Зборів.
3) Звіт Головного Виділу:
   а) секретарський,
   б) організаційний,
   в) касовий,
   г) пресовий,
   д) міжнародніх звязків.
4) Звіт Філій.
5) Звіт Контрольної Комісії.
6) Уділення абсолюторії Головному Виділови.
7) Вибір виділу.
8) Внески і запити.

На випадок невичерпання порядку, Збори будуть продовжуватися слідуючого дня 28. XII. о год. 9. рано.

ЗА СОЮЗ УКРАЇНОК У ЛЬВОВІ

І. Вітковицька, голова. М. Бачинська-Донцов, секретарка. 1076 1—2